

İletişim Bilimleri Çalışmaları I

Editörler

Melda CİNMAN

Ezgi DİNÇERDEN

AKADEMİSYEN
KITABEVI

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-605-258-324-1 Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Yayıncı Sertifika No
İletişim Bilimleri Çalışmaları I 25465

Editör Baskı ve Cilt
Melda CİNMAN Bizim Dijital Matbaa
Ezgi DİNÇERDEN

Yayın Koordinatörü Bisac Code
Yasin Dilmen BUS007000

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Etilim Galsur
Mayıs 2019
Ganshore

ÖNSÖZ

Akademisyen Yayınevi yöneticileri, yaklaşık 30 yıllık yayın tecrübesini, kendi tüzel kişiliklerine aktararak uzun zamandan beri, ticarî faaliyetlerini sürdürmektedir. Anılan süre içinde, başta sağlık ve sosyal bilimler, kültürel ve sanatsal konular dahil 750 kitabı yayımlamanın gururu içindedir. Uluslararası yayınevi olmanın alt yapısını tamamlayan Akademisyen, Türkçe ve yabancı dillerde yayın yapmanın yanında, küresel bir marka yaratmanın peşindedir.

Bilimsel ve düşünsel çalışmaların kalıcı belgeleri sayılan kitaplar, bilgi kayıt ortamı olarak yüzlerce yılın tanıklarındır. Matbaanın icadıyla varoluşunu sağlam temellere oturtan kitabın geleceği, her ne kadar yeni buluşların yörüngesine taşınmış olsa da, daha uzun süre hayatımızda yer edineceği muhakkaktır.

Akademisyen Yayınevi, kendi adını taşıyan “**Bilimsel Araştırmalar Kitabı**” serisiyle Türkçe ve İngilizce olarak, uluslararası nitelik ve nicelikte, kitap yayımlama sürecini başlatmış bulunmaktadır. Her yıl Mart ve Eylül aylarında gerçekleşecek olan yayımlama süreci, tematik alt başlıklarla devam edecektir. Bu süreci destekleyen tüm hocalarımıza ve arka planda yer alan herkese teşekkür borçluyuz.

Akademisyen Yayınevi A.Ş.

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Televizyon Dizilerinde Estetik Bir Öğe Olarak Jenerik (Açılış) Müziğin Kullanımı	1
	<i>Erhan YILDIRIM</i>	
Bölüm 2	Eril Tahakkümün Bedenselleşmesi: Pervane	17
	<i>Özlem ÖZDEMİR</i>	
Bölüm 3	Sinema Film İçeriklerine Ürün Yerleştirme: "Creed: Efsanenin Doğuşu"	31
	<i>Ali ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 4	Yeni Medya İletişimi Nasıl Dönüştürdü: Pasif Mesaj Alıcısından Aktif, Üreten, Değiştiren, Yorumlayan ve Eyleme Geçen Aktif Mesaj Üreticisine	49
	<i>Bayram ÇAĞLAR</i>	
Bölüm 5	Etkili İletişim	65
	<i>Serap CAN</i>	
Bölüm 6	Dergi Reklamlarında Yeni Medya Teknolojileri Kullanımı Üzerine Bir İçerik Analizi	79
	<i>H. Aydan (Silkü) BİLGİLİER</i> <i>Celal KOCAÖMER</i>	
Bölüm 7	Çocukların Sosyalleşme Sürecinde Bir İletişim Aracı Olarak Kullanılan Masalın Önemi: Kırmızı Başlıklı Kız Örneği	95
	<i>Gülsüm ÇALIŞIR</i> <i>Gonca UNCU</i>	
Bölüm 8	Şehir Pazarlaması: Üniversite Öğrencilerinin Kocaeli Şehrine Yönelik Algılarının Ölçülmesi	111
	<i>Sevim KOÇER</i>	
Bölüm 9	Kurumsal İmaj Uygulamaları: Türkiye'nin En Beğenilen İşletmeleri Üzerine Bir Analiz	127
	<i>Yener Lütfü MERT</i>	
Bölüm 10	Türkiye'de Medyanın Yapısı ve Sorunları	145
	<i>Sinem ÇAMBAY</i>	
Bölüm 11	Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Üzerinden Siyasal Katılım Pratiklerinin Değerlendirilmesi	157
	<i>Nurhan KAVAKLI</i>	
Bölüm 12	Örgüt Kültürü ve Örgütsel Sosyalleşme Sürecinde Hemşehrilik	171
	<i>Sevim KOÇER</i> <i>Güliden ÖZKAN</i>	

Bölüm 7

ÇOCUKLARIN SOSYALLEŞME SÜRECİNDE BİR İLETİŞİM ARACI OLARAK KULLANILAN MASALIN ÖNEMİ: KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ ÖRNEĞİ¹

Gülsüm ÇALIŞIR²
Gonca UNCU³

“Masal dinlememiş çocuklar; büyüyünce kedi resmini bile cetvelle çizerler.” Cemal Süreyya

GİRİŞ

Nesilden nesile aktarılması, dünle bugün arasında önemli bir köprü kurması bakımından değerlidir masal. Bu yönüyle kültür taşıyıcısı olmanın yanı sıra, bir iletişim unsuru olarak da görev yapmaktadır. Söz konusu iletişim, masalda kullanılan dil becerileri ile ön plana çıkarken, aynı zamanda dilin kurgusal yapısıyla dinleyiciyi, dinlediği masalın içine çekmekte ve hayal dünyasının kapılarını ona aralamaktadır.

Masallar, çocukluk evresi açısından önemli kabul edilir; ancak, her yaşa ve kişiye hitap edebilecek niteliktedir. Masalların anlatı zenginliği, içinde yaşadığımız anı, çevreyi, insanları; kısacası toplumu anlamlı hale getirmeyi öğretmektedir. Bu bağlamda, çocukluktan itibaren büyük keyifle dinlediğimiz masallar, psikolojik ve sosyolojik olarak bize pek çok konuda destek sağlamakta ve yardımcı olmaktadır. Kahramanlarıyla aramızda kurduğumuz bağlarla kişisel gelişimimize katkı sağlarken, içinde bulunduğumuz topluma ayak uydurabilmemiz konusunda da yol göstericimiz olmuştur masallar.

Bu çalışmada, çocukların sosyalleşme sürecinde bir iletişim aracı olarak kullanılan masalın önemi, ‘Kırmızı Başlıklı Kız’ örneği üzerinden ele alınmıştır. Masalda yer alan, ‘Kırmızı Başlıklı Kız’, ‘Büyükanne’, ‘Kurt’ ve ‘Ormancı-Avcı’ gibi figürlerin altında yatan söylemin, modern toplum öncesi dönemden kalması

¹ Bu çalışma, 18-24 Eylül 2017 tarihlerinde Malaga/İspanya’da gerçekleştirilen USOS 2017 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve bildiriler özet kitabında özet olarak yayınlanmıştır.

² Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Öğretim Üyesi, gulsumcalisir@gumushane.edu.tr ; gulsumcalisir@yahoo.com

³ Dr. Arş. Gör., Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Sinema Bölümü Öğretim Elemanı, goncauncu@gmail.com

göz önünde tutularak, anlambilimsel bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda nesiller öncesinden kalan doğaüstü olay anlatısı, yapısalcılığın farklı boyutlarında ele alınabilir.

Bu çalışmada Claude Levi-Strauss'un ilkel mitler üzerine çalışması ve Vladimir Propp'un masal çözümlemesi, geleneksel Kırmızı Başlıklı Kız anlatısının farklı zamanlarda ve farklı toplumlarda, 'çocuğa' sunduğu anlamı çözümlemekte kullanılmıştır. Öte yandan, modernlik, çocukların ya da yetişkinlerin alımlayacağı mesajları değiştirmiş olabilir. Bu durum, ideolojik yeniden üretim düşümlerini ve taşıdığı alt-yan anlamlar, Roland Barthes'ın, göstergeler olarak modern söylenceler/mitler için önerdiği ideolojik analize dayalı bir okumayla irdelenmiştir.

MASAL

Dünden bugüne aktarılan halk edebiyatının önemli değerlerinden biri olan masal; anlatımın renkli, canlı, akılda kalıcı ve eğlenceli bir şekilde olmasını sağlayan bir unsurdur. Dilin zenginliği ile dikkat çeken masal, etkili bir anlatım yapmasını kolaylaştırmanın yanı sıra, sözlü kültürün nesiller ve toplumlar arasında aktarılmasına da yardımcı olmaktadır. Bu yönüyle de masal, kültür için köprü görevi görmektedir.

Masal, dinlenen sözlerin insanın hayalinde bir karşılığını bulması ve o karşılığa ortak olması halidir. Boratav'a göre (1997: 75) masal; nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlarından ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçekle ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı türüdür. Öte yandan, Dede Korkut Masalları gibi dinsel ve töresel motifleri içeren örneklere de rastlanılmaktadır. Türk Dil Kurumu'nun sitesinde (2015) ise masal; genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebi bir tür olarak verilmektedir.

Masalarda genellikle iyi ile kötünün çatışması ve bu çatışma sonrasında yine genelde iyinin kazandığı bir olay örgüsü söz konusudur. Adı geçen olay örgüsünde insanlık da kendine düşen payı almakta, kendi gerçekliğini masal üzerinden gerçekleştirmeye çalışmakta ve güçlülere karşı geliştirdiği çözüm önerileri ile beklentilerini masallar üzerinden karşılamaktadır. Nitekim Arıcı (2009: 36), masal kahramanları ile yaşamın gerçekliği arasında bir bağ kurulabileceğine ve masallardan ait oldukları toplumların yaşam gerçeğine ulaşılabilmesine vurgu yapmaktadır. Propp (2001: 141) ise masalların gerçekliği yansıtmadığını, bir hayal ürünü olduğunu ve gerçekliğin masallara dolaylı olarak yansıdığını ifade etmektedir. Böylelikle masal dinleyicisi, gerçek dünya ile hayal dünyası arasın-

da bir köprü kurar ve gerçeklikle hayal arasındaki durumu karşılaştırma fırsatını yakalayabilir.

Masalı önemli kılan unsurlardan birisi, olayın içinde yer alan "kahramanlar"dır. Masal, gerçekten hayale uzanan bir tür olduğu için, kahramanları da bu paralelliktedir. Arıcı'ya göre (2011: 19) masal kahramanları, tarihsiz ve mekânsızdır; bu kişilerin ırkı, dini, dili belirgin değildir. Ancak padişah, tüccar, oduncu gibi masal kahramanlarına, isimleri anlatıcılar tarafından verilmiştir.

Emmez (2008: 8) masalın ne olduğuna dair yapılan tanımlardan yola çıkarak, masalın özelliklerinden bazılarının şunlar olduğunu vurgulamıştır:

- Hayal mahsulü olması,
- Yer, zaman ve kahramanlarının belirsiz olması,
- Olaylar, kahramanlar ve varlıkların olağanüstü özellikler taşıması,
- Kahramanlarından bazılarının hayvanlar olması,
- İnandırıcılık iddiası olmayıp inandırabilmesi,
- Ahlaka dayalı olarak yararlı, eğitici olarak düşünülmesi,
- Nesirle söylenmesi,
- Kaynaklarının çok eskilere dayanması, söylediği zaman ve kültürden izler taşıması,
- Çocuklar için olduğu kadar büyükler için de söylenmesi.

Masalın, çocuğun gelişimindeki katkısını anlayabilmek ve sosyalleşme sürecinde bir iletişim aracı olarak nasıl kullanılabildiğini açıklamakta fayda vardır. Bu düşünceden hareketle çocuk ve masal ilişkisinin nasıl ve ne yönde gerçekleştirildiği, literatürdeki bilgiler ışığında aşağıda aktarılmaktadır.

BİR İLETİŞİM ARACI OLARAK MASALIN ÇOCUĞUN SOSYALLEŞMESİNE KATKISI

Türk Dil Kurumu'nun (2015) çevrimiçi sözlüğünde çocuk tanımı; bebeklik ve ergenlik dönemleri arasındaki gelişme döneminde bulunan kız ya da erkeği ifade etmektedir. Çocuk, bebeklikten ergenliğe geçiş dönemine kadar sosyalleşme süreci boyunca pek çok olayla karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle söz konusu süreçte içinde yaşadığı toplum içinde sosyalleşebilmek ve diğerleriyle sağlıklı bir iletişim kurabilmek için kullanılan birçok yol bulunmaktadır. İşte bu yollardan birisi de çocuğun hem bilişsel düzeyine hem hayal dünyasına katkı sağlayan hem de dil becerileri kazanması konusunda ona yardımcı olan masaldır. Çocuk, yaşadığı toplumun bir parçası olarak onun tüm kaynaklarından beslenir, zenginleşir ve çoğalır. Bu kaynaklar arasında özellikle sözlü kültürün dünden bugüne aktarılan mirası olan masallar da bulunmaktadır.

Sosyalleşme; insanların içinde yaşadıkları toplumun norm ve değerlerini içselleştirerek, üzerlerine düşen rolleri yerine getirmeyi öğrenmesi ve toplumun bir üyesi haline gelme süreci olarak tanımlanabilmektedir (Marshall, 1999: 760). Çocuğun sosyalleşmesinde iletişim kurma ve dil becerileri çok önemli bir yere sahiptir. Çocuk, gelişim süreci boyunca bu tür becerileri ailesinden ve yaşadığı çevreden kazanmaktadır. İlk toplumsal ilişkisini annesiyle kuran bebek, ilerleyen süreçte çevresinde bulunanlarla ilişkilerini geliştirmektedir. Özellikle dil becerisinin gelişmesiyle birlikte, çevresi ve arkadaşlarıyla olan ilişkisi güçlenmeye başlamaktadır. Bu durum, toplumsal uyum için gerekli becerilerin de kazanıldığı anlamına gelebilmektedir.

Her türlü duygu ve düşüncenin karşıdaki kişi ya da kişilere aktarılma biçimini iletişim, olarak değerlendirmek mümkündür. Çocukların kişisel gelişiminde onlara pek çok bilgi masal aracılığıyla aktarılan duygular ile öğretilmektedir. Çocuğun gerçek hayatı tanımaya başlaması masal ile başlar, demek pek de yanlış bir ifade değildir. Keza masalı, çocuğun dış dünyaya açılan gizemli bir penceresi olarak değerlendirmek mümkündür. Çocuk, hayal ve gerçek arasındaki bağı, masal sayesinde kurabilmektedir.

Masal, çocuğa ana dilinin inceliğini ve zenginliğini aktarmasıyla çocukta bir farkındalık yaratır. Böylelikle çocuğa masal aracılığıyla dil becerileri öğretilmiş olur. Bunun yanı sıra masal aracılığıyla çocuğa; aklını kullanma, dürüstlük, doğruluk gibi pek çok değer de telkin edilir. Bu sayede çocuk ileride başına gelebilecek tehlikelere karşı uyarılmış olur. Ayrıca çocuğa öğretilen soyut değerler masal aracılığıyla somutlaştırılmaktadır (Enginün, 1985: 187-188). Olağan olaylarla olağanüstü olayların masalda gerçek gibi anlatıldığını ifade eden Karatay (2007: 472), geçmişte ulaşılması güç gibi görünen ve insanlara “masal gibi” gelen hayallerin, bugün gerçekleştiğine ve çocuğu gelecekteki teknolojik gelişmelere de hazırladığına değinmektedir.

Karatay (2007: 472-473) ayrıca masalın çocuğun dil gelişiminden eğitime, toplumsal değerlerin çocuğa öğretilmesinden ve ona aktarılmasına kadar pek çok işleve sahip olabileceğini ve söz konusu işlevlerin şu şekilde sıralanabileceğini açıklamıştır:

- “İyi” ve “kötü” çatışmasının yapıldığı ve genellikle iyilerin kazandığı masallar, çocukların zihninde adı geçen kavramların şekillenmesine yardımcı olmakta ve iyi-kötü çatışmasında hep iyiliğin üstün geleceği bilincini onlara aktarmaktadır.
- Masal kahramanı ne kadar küçük ve zayıf olursa olsun, haklı ve doğru olduğu sürece hep kazançlı çıkacaktır. Bunun dışındaki değerler pek de bir şey ifade etmemektedir.

- Masal, “iyiliğe” ve “doğruluğa” olan inancı ve güveni peçinleyen bir araçtır. Masal aracılığıyla çocuğa her ne olursa olsun iyiliği ve doğruluğu terk etmemesi öğretilmektedir.
- Masal, çocuğa her durum altında olumlu düşünme ve davranış geliştirme inancı kazandırmaktadır.
- Hayat tesadüflerle doludur ve bu tesadüfler genellikle iyilerin lehine olacak şekilde gerçekleşmektedir.
- “İyilik eden, iyilik bulacaktır” düşüncesinden hareketle, iyilik eden masal kahramanları yaptıkları iyiliklerin karşılıklarını zor zamanlarında iyilik ve yardım olarak alacaklardır.
- Masalarda beklenmedik kişiler, canlılar ya da nesnelere yardım görülebilir. Bunun için hiçbir varlığı değersiz ve önemsiz görmemek gerekir. Küçük bir karınca bile kendisine yapılan iyiliğe yine iyilik ve yardımla karşılık verebilmektedir.
- Tüm kötülüklerle karşı sabırlı olmak gerekmektedir. Sabreden, eninde sonunda mutluluğa ulaşacaktır.
- Çocukların hayal dünyasına katkı sağlayan masallar, onların kendilerini yaşadıkları ortamda hayvanlar, bitkiler ve cansız varlıklarla özdeşleşmesini sağlamakta, çocuklara hayvan sevgisini ve diğer varlıklara değer verme ve onları önemseme duygusunu geliştirmektedir.

Masalın çocuğun sosyalleşme sürecindeki yerine dikkat çeken Sever’e göre (2003: 54); masal, öykü, roman gibi yaratılardaki kahramanlar toplumun benimsenen ya da karşı çıkılan değerleri okuruna ya da dinleyicisine kendisiyle, çevresiyle, doğayla ve toplumla yaşadıkları çatışmalar aracılığıyla iletirler. Şirin (2000: 113) ise masalın çocuğun sosyalleşme sürecindeki işlevini şu sözlerle özetlemektedir:

“Masal; çocuk ruhunu besler, süsler, donatır, zenginleştirir. Çocuğu geleceğe hazırlar ve gerçeği dolaylı olarak anlatır. Hayallerden ve sembollerden ayıklandığında hayatın kendisini sunan masallar her yaşta insanın hayata bakışını belirleyen sanat kaynaklarıdır. Çocukluk cennetinin hayal ülkeleri olan masallar, çocuk ruhunu yansıtmaktadır. Çocukluğun yüzü hep geleceğe dönüktür. Geçmişle değil, gelecekle ilgili olan masallar, yüzü geleceğe dönük olan çocuğun yaşadığı karmaşayı çözen tılsımlı bir anahtardır.”

Literatürden alınan bilgilerin de gösterdiği gibi masal, özellikle çocukluk dönemi ile kişide bir iz bırakmaya başlar. Böylelikle masal, çocuğun kişisel gelişiminde ve toplumsal yapıya uyum sürecinde bir iletişim aracı olarak sıklıkla

başvurulan bir kaynak haline dönüşmüştür. Birtakım değerler masalarda anlatılan kavramlarla çocuğun bilincinde yer etmeye başlamıştır. Çocuk; iyi-kötü, güzel-çirkin, doğru-yanlış, ahlaklı-ahlaksız vb. gibi kavramların karşılığını kendisine anlatılan masallar aracılığıyla bulabilmektedir. Böylelikle çocuğun sosyalleşmesine, içinde bulunduğu yapıyı anlamlandırmasında masalların ciddi katkıları bulunmaktadır.

Masal, her dönemde ilgi çekici bir başlık olmuştur. Bu çalışmada da masalın bir iletişim aracı olarak kullanılmasına dair bilgilere ulaşılmış ve bunlar yorumlanmaya çalışılmıştır. Literatür taraması sırasında bugüne kadar “masal” başlığında yazılmış çalışmalara rastlanmıştır. Çalışmaya konu olan masalın literatür bölümüne katkı sağlaması ve dünden bugüne ne tür çalışmalara konu olduğunu betimleyebilmek için aşağıda kısaca “masal” başlığını iletişim ve sosyalleşme süreci içerisinde ele alan çalışmalara değinilmiştir.

Mert (2012: 11)’in, çocuğun gelişiminde önemli yer tutan anadilde masalların anlatımına ilişkin konuyu ele aldığı “*Anadili Eğitimi Öğretimi Sürecinde Çocuk Yazını Ürünlerinden Yararlanma ve Masal Türüne Yönelik Bazı Belirlemeler*” başlıklı çalışması da iletişim bakımından çocuğun gelişime sağlanan katkılar bakımından önemlidir. Söz konusu çalışmada anadili eğitimi ve öğretiminde masalların okul öncesi ve okul döneminde dilin yapısını öğretmenin yanı sıra deyim, atasözü gibi dil öğelerinin kullanılmasıyla çocukta dil becerilerinin, dolayısıyla iletişiminin gelişimine katkı sağlandığı üzerinde durulmuştur.

“*Okul Öncesi Eğitimde Masalların Kullanımı*” başlıklı çalışmasında Arıcı (2011: 15), masalın çocuk edebiyatının önemli bir bölümünü oluşturduğuna vurgu yaparak; masalın çocukların seviyesine uygun olması, bol resimli anlatımları içermesi, renklerin yerli yerinde kullanılması, akıcı, sade ve eğlendirici bir dili olması, anne-baba-öğretmen gibi çocuk üzerinde etkisi olan kişilerin de masal okumaları ve bunları çocuklara anlatmalarının çocukların eğitiminin bir parçası haline getirilmesinde etkili yöntemler olacağına ışık tutmuştur.

Şahin (2011: 219) “*Masalların Çocuk Gelişimine Etkilerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi*” adını taşıyan çalışmasında öğretmenlerle yaptığı görüşmelerden yola çıkarak masalın, çocuğun sosyal beceri kazanmasına ve sosyalleşme sürecinde “kendisi” ve “diğeri” arasında sağlıklı bir iletişim ve etkileşime neden olduğu sonucuna ulaşmıştır. Böylelikle masalın çocuk gelişiminde önemli etkileri olan bir kaynak olduğu ve kültürel değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılması, dolayısıyla sosyalleşme aracı olması bakımından da dikkat çekici olduğu bulguları elde edilmiştir.

“*Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi*” başlıklı çalışmasında Karatay (2007: 474), çocuğun eğitiminde dilin önemine dikkat çekerek, konuşma ve dinleme; yani iletişim kurmada ve ayrıca çocuğun kültürlenme sürecinde çocuğa yol gösterici olması bakımından masalın önemli görevleri olduğunu anlatmaktadır. Çalışmada ayrıca eğitici öğretici olan masalın; milli ve evrensel kültürel değerlerin aktarılması sırasında çocuğa dil yetkinliği, okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin kazandırılmasında etkin rol oynadığı üzerinde de durulmuştur.

YÖNTEM

Akademisyenler, halk araştırmacıları, antropologlar, tarihçiler ve psikanalizciler Kırmızı Başlıklı Kız masalına yoğun ilgi göstererek; feminizm, kadın-erkek rolleri, psikanaliz üzerinden karakter tahlilleri ve analizler yapmışlardır. Kırmızı pelerinin altında bu küçük kızın büründüğü kompleks durum, aslında insan doğasını resmetmektedir (Pittman, 2012). Bu çalışmada ise, ideolojik yeniden üretim *verili durum* kabul edilerek, masalın çift yönlü işlev üstlenebileceği düşünülmüştür. Modern toplumda dil üzerinden süren mücadeleler, evrensel anlatılardan doğan şemaları bozunuma uğratarak, farklı anlam bağlantılarıyla sunmaktadır (Okuroğlu, 2016: 205-207). Sanayi kapitalizmden doğan günümüz modernliğinde göstergelerin değişkenliği, zamandan bağımsız olan evrensel anlatıdaki durağanlığa uymamaktadır (Levi-Strauss, 1995: 8). Sonuç olarak mit çözümlenmesi, temelde İkinci Dünya Savaşı sonrası sanayi toplumları için geçerlidir ve geç-sanayi toplumları için daha farklı yöntemler gereklidir (Okuroğlu, 2016: 135). Masalları, ilkel mitlerin işleyişi ile ideolojik yeniden-üretim arasında konumlandırma yaklaşımında belirleyici olan bu durum, çalışmanın önemini oluşturan unsurlar arasındadır.

Kırmızı Başlıklı Kız masalının temel sosyalleşmedeki işlevi, büyük ölçüde *ilkel mitlerin* olumlu yönleriyle örtüşmektedir. Geleneksel olanın parçalanması ve yeniden inşasının yaşandığı modern çağda, masalların işlevini sürdürebilmesi bu durumun göstergesidir. Öte yandan, ideolojik yeniden üretim süreçleri ya da aynı yapı içinde çatışan söylemler, masallara farklı yan anlamlar yüklemiş olabilir. Günümüz çocukları ya da çocuklarına masal okuyan yetişkinler açısından bu olası anlamların çalışılması gereklidir. Masallar son derece basit sosyal mesajlar taşıyor gibi görünseler de, çocuklara masallar aracılığıyla, bilinçli veya bilinçsiz olarak, kadın erkek ilişkisi ve rolleri ya da toplumsal iktidar hakkında mesajlar verilmektedir. Bu noktada Barthes’ın mit çözümlenmesi yöntemi öne çıkmaktadır. Barthes’ın bu yaklaşımı ‘Kırmızı Başlıklı Kız’ örneği üzerinden değerlendirilerek, ‘Kırmızı Başlıklı Kız’, ‘Büyükanne’, ‘Kurt’ ve ‘Ormancı-Avcı’ gibi masalda

adı geçen kahramanların masalda kullandıkları üst dilin, gerçek hayata nasıl yansıdığı ve ne tür alt-yan anlamlar taşıdığı yeniden okunmaya çalışılmıştır.

KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ MASALININ ANALİZİ

Kırmızı Başlıklı Kız masalı, Fransız halk masallarının arasında yüzyıllar boyunca çocuklara anlatılan ve sözlü kültürle anlatımı, dilden dile yayılmış en eski masallardan biridir. Masaldaki orman motifi, Roma öncesi Fransa yerlileri olan Gal/Kelt halklarının Pagan kültürünün merkezi öğelerindedir. Dolayısıyla, yüzyıllar öncesinden kalması, olası anonim bir söylence ya da daha geniş bir antik söylencenin parçası söz konusu olabilir.

Sözlü gelenekle dilden dile yayılan bu masal, ilk olarak 1697 yılında Fransız versiyonu olan Le Petit Chaperon Rouge (Küçük Kırmızı Pelerin) adıyla, Charles Perrault tarafından yayınlanmıştır (Chalou, 2002: 61). Perrault, 1697'de masalın bir versiyonunu yayınlamış ve masalı Fransız çocuk klasikleri arasına sokmayı başarmıştır (Gardner, 2000). Masal daha sonra, Alman kardeşler Jacob ve Wilhelm Grimm tarafından derlenmiş ve 19. yüzyılda yeniden yayınlanmıştır (Delaney, 2006: 70).

Düz Anlam Çerçevesinde Masalda Gösterilenler

Samuel Beckett (2009: 29) Kırmızı Başlıklı Kız masalını, sınırsız ihtimallerin yeniden anlatıldığı, hakkında en çok yorum yapılan yaratıcı bir halk hikâyesi olarak tanımlamaktadır. Birçok dilde farklı versiyonlarla anlatılmış, çocukların ve akademisyenlerin yoğun şekilde ilgisine maruz kalmıştır. Aynı zamanda Kırmızı Başlıklı Kız, 17. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar en çok basılan masal kahramanı olmuştur. Bu masal, hikâye kitaplarına girmiş, şiirlere konu olmuş, adına filmler, reklamlar, kutlama kartları, politik içerikli çizgi filmler yapılmıştır (Fox, 2001: 435). Masalın ün kazanması, Avrupalı anne ve hemşirelerin genç çocuklara Kırmızı Başlıklı Kız masalını anlatmasıyla başlamıştır.

Bu ilk versiyonda masal, kırmızı başlıklı kız adında sevimli köylü bir kız hakkındadır. Küçük kız, kırmızı pelerin giymektedir ve pelerinini çok sevmektedir; çünkü bu ona büyükannesinin hediyesidir. Annesi, Kırmızı Başlıklı Kız'a hasta olan büyükannesine götürmesi için bir sepetin içinde bisküvi ve yağ verir, onu yolda durmaması ve yabancılarla konuşmaması için tembihler. Ancak küçük kız yolda kurtla karşılaşır ve kurt ta aynı yere gidiyor olduğunu söyler ve kimin daha önce varacağına dair onunla bir iddiaya girer. Kızdan önce eve varan kurt, büyükanneyi yer, onun kılığına girer ve yatağına yatar. Büyükannesinin evine gelen Kırmızı Başlıklı Kız ve kurt arasında geçen konuşmadan sonra kurt, küçük kızı yer ve masal biter (Dundes, 1989: 6; Gezgin, 2007: 38). Bu durum Fransız çocuk-

lara çok gülünç ve eğlenceli gelmiştir. Masalın söz konusu versiyonunu, kendi masal kitabında yayınlayan Andrew Lang, Perrault'un seçtiği kötü sonu dehşet verici bulduğunu söyleyerek, eleştirmiştir. Daha sonra Alman kardeşler Jacob ve Grimm birçoğunu Perrault'tan aldıkları 200'ü aşkın masaldan, bu hikâyeye daha az ürkütücü bir son yazmışlardır. Kardeşler, aynı masalın sonunu şu şekilde değiştirmişlerdir: Kırmızı Başlıklı Kız'ı yemesinden sonra uykuya dalan kurdun horlamasını duyan ormancı-avcı, kurdu vurur ve büyükanne ve Kırmızı Başlıklı Kız'ı kurdun karnından canlı olarak çıkarır. Kurdun karnına taş doldururlar ve kurt bu şekilde ölür. Annesinin sözünden dışarı çıkan Kırmızı Başlıklı Kız, bir daha asla annesinin sözünden çıkmayacağına ve ormanda merakından bilmediği yollara girmeyeceğine ve tanımadığı kişilerle konuşmayacağına söz verir (Gardner, 2000).

Vladimir Propp'un Evrensel Masal Anlatısı Çerçevesinde Anlam

Evrensel anlatı olarak masalda üç noktanın varlığı dikkat çekmektedir. Anlatı-masal, yola çıkış denilen işlevle başlamaktadır. Annenin kızına, büyükanneye götürülmek üzere verdiği sepet ve büyükanneye ulaşmak için içinden geçilen orman, yapısalcı açıdan bağlantı unsurlarıdır. İkinci olarak, yolda karşılaşılan tehlikeler ve kötülük hikâyeye girmektedir. Son olarak da iyiliği temsil eden kahramanın ortaya çıkışı ve kötülüğün yenilmesi söz konusudur.

Propp'un (2001) yapısalcı yöntemindeki *anlatı işlevleri*, Kırmızı Başlıklı Kız'a taşındığında kodlanabilir haldeki düz anlam aşağıdaki biçimi almaktadır:

1. Aileden biri (Kırmızı Başlıklı Kız) evden uzaklaşır,
2. Kahraman (Kırmızı Başlıklı Kız) bir yasakla karşılaşır,
3. Yasak çiğnenir,
4. Saldırgan (kurt) bilgi edinmeye çalışır,
5. Saldırgan (kurt) kurbanıyla ilgili bilgi toplar,
6. Saldırgan (kurt) kurbanını ya da servetini ele geçirmek için onu aldatmayı dener,
7. Kurban (Kırmızı Başlıklı Kız) aldanır ve böylece istemeyerek düşmanına yardım etmiş olur,
8. Saldırgan (kurt), aileden birine (Kırmızı Başlıklı Kız) zarar verir,
9. Arayıcı kahraman (ormancı-avcı) eyleme geçmeyi kabul eder ya da eyleme geçmeye karar verir.

Bu işlevler, bağlantı unsurları (güdüleyiciler) yardımıyla evrensel mitin ikili karşıtlık sistemlerini uzlaştırmaktadır.

İlk kahraman (yola çıkan ve emaneti alan) Kırmızı Başlıklı Kız olduğu halde, sonradan kahraman rolü ormancı-avcıya geçmektedir. Bu anlamda erkek ege-menliği açısından bakıldığında erkeğe artı değer yüklendiği, onun ön plana çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

İlkel Mitler Çerçevesinde Masalın Yan Anlamları

İlkel mitler, yaşamdaki çelişkileri giderici ve rahatlatıcı bir özelliğe sahiptir (Levi-Strauss, 1995). Mitlerde ikili karşıtlıklar söz konusudur; ancak, bu çelişkiler giderilmektedir. Evrensel bir anlatı türü olarak mitler ideal haliyle, yazılı kültür öncesi göçebe-avcı kabilelere aittir. Öte yandan, tarımsal toplumlarda da sözlü kültür yardımıyla yaşamayı sürdürmüşlerdir. Dolayısıyla masallar, yazılı kültür öncesi bu dönemden izler taşır ve ilkel mitlerle benzerlik göstermeleri kaçınılmazdır. Kırmızı Başlıklı Kız masalındaki evrensel mit üzerine yorum yapmak gerektiğinde, yan anlam maddeler halinde özetlenebilir.

İyilik X Kötülük çelişkisi üzerinden;

1. Orman, yaşamın kendisidir. Orman yolu, yaşam yolculuğunu temsil etmektedir. Hem iyilik (büyükanneye ulaşma görevi ve avcı) ve hem de kötülük (yoldan sapma ve kurdun tuzağı) hayatın parçası olarak ormandadır.
2. Aile (Anne, büyükanne, torun), yaşamın (iyilik yönünde) yeniden üretimini sağlar.
3. Ormancı-Avcı, ormandaki iyi ruh (mana) olarak yorumlanabilir. Çünkü Kırmızı Başlıklı Kız, ormancının-avcının iyiliği sayesinde kurtulmuştur.
4. Konuşan Kurt, ormandaki kötü ruhun temsilcisidir. Zira burada kurt, Kırmızı Başlıklı Kız'ı kötülüğün yoluna çağırır ve yaşamı yok eder.
5. Hem Avcı hem de Kurt, doğüstü özellikler gösterir. Ancak her iki karakter de, öldürme gücü üzerinden yaşama etki etmektedir.

Yaşamın yeniden üretilmesi (hedef), kız-torun büyükanne bağlantısı dikkat çekici bir noktadır. Bu noktada mitin, mit olduğu bilinmektedir; ancak anlam gizlidir. Yaşamın kötülüğüne karşı iyilik, aile ve orman tarafından üretilir.

Yaşamın yeniden üretilmesinde annenin yol göstericiliği, onun kızına verdiği öğütler doğrultusunda gerçekleşmektedir. İyi ve kötü çatışması, bu öğütlerle uzlaşıya dönüştürülmektedir. Annesinin sözlerini dinleyen küçük kız, bir gün kendisi de anne olacak ve böylelikle yaşamın yeniden üretilmesine, annesinden aldıkları ölçüsünde katkı sağlayacaktır. Annesinin sözlerini; yani iyiliği dinleyen Kırmızı Başlıklı Kız, bu sayede kurtuluşa ulaşmaktadır.

Grimm Kardeşler, tüm zamanların en üretken masal derleyicileri olarak tarihteki yerlerini almışlardır. Kimlikleri masalcı olmanın ötesindedir ve onların Ulus-

çu Alman Romantizmi içindeki konumları ayrı bir çalışmayı gerektirmektedir. Bu çerçevede, Hristiyanlık öncesi kültürleri Galliler'e büyük oranda benzeyen bir başka orman halkı olan antik Germenlerin söylenceleri üstündeki hâkimiyetleri, Grimm kardeşlerin masala yeni bir karakteri ve yeni bir sonu ustaca eklemelerini sağlamış olabilir.

Orijinal Perrault versiyonu, ailenin sadece kadınlardan oluştuğu Galli anaerkil topluma işaret etmektedir. Öte yandan, Grimm versiyonu, daha ataerkil bir yapıyı akla getirmektedir. Bu durum, ataerkilliğe yakın eski Germen kültürünün etkisini ve Kelt-Fransız masalını değiştirme biçimini açıklamaktadır. Sonuçta, ormancı-avcı karakterini ortaya çıkmıştır. Öte yandan her iki kültürün de ortak yönü, ormanın kutsallığı ve maddenin derin manasını açıklayan ruhlara inançtır. Dolayısıyla, iyilik ve kötülüğü temsil eden doğüstü güce sahip karakterlerin, kutsal-gizemli mekândaki (orman) mücadelesi, ilkel mitlerin genel yapısına uymaktadır.

Modern Toplumsallaşma İçinde İdeolojik Yan Anlamlar

Dilbilimin metin incelemelerine farklı açılardan yaklaşan göstergebilim, anlamın metin içinde oluşum şekline ve iletilme biçimine bakmaktadır. Masalın ana mesajı; çocukların tanımadıkları yabancılarla konuşmaması, annelerinin sözünden çıkmamasıdır. Çocuklara erken yaşlarında çevrenin aslında tehlikelerle dolu olduğu, büyüklerin sözlerinden çıktıkları takdirde başlarının derde gireceği mesajı verilmektedir. Şüphesiz, bu temel okuma sonucu edindiğimiz mesaj dışında masal, başka alt-yan anlamlar da içermektedir. Karakterler ve bu karakterlerin davranışları sembolik anlamlar taşımaktadır. Bu çerçevede kırmızı pelerin, küçük kız, anne, büyükanne, kurt ve ormancı-avcı figürlerinin altında yatan üst dilin, gerçek hayattaki iz düşümleri ve taşıdığı alt-yan anlamlar, Barthes'ın geliştirdiği modern gösterge bilimsel analize dayalı olarak yeniden okunmaya çalışılmıştır.

Göstergebilim yöntemi içinde gösterge, dilbilim alanında bir gösterilen ya da kavram ile bir gösteren ya da işitimi imgesi arasındaki birleşimden doğan ögeyi tanımlamak için kullanılmaktadır. Daha genel bir ifade ile kendi dışında bir şey gösteren öge anlamına gelmektedir (Barthes, 1979: 9). Barthes'a göre (1979: 19) göstergebilim, anlatım yöntemleri üstüne bir dildir ve işlevsel kavramları açısından dilbilime aittir. Dil, söylem, söz, anlamlı her birim ya da birleşim için kullanılabilir. İster salt dilsel isterse de salt görsel nitelik taşıyan fark etmez. Nesnelere de bir anlam içeriyorsa, söze dönüşebilir. Mit ya da söylence de bir bildirişim dizgesi, bir dil pratiğidir. Bir kavram, bir düşün değil, bir anlamlama türüdür. Her şey söylence olabilir ve toplumsal kullanıma bu yolla katılabilir. Anlama ve anlamlamaya rastlanan her yerde de gösterge bilimsel etkinlik ve ideolojik süreç

bulunmaktadır. Göstergelerin varlığı, ideolojinin varlığının en önemli göstergesidir (Dağtaş, 2003).

Gösterge bilimsel yaklaşıma göre gösterge, kültürel bir bağlamda şifrelenmiş olan gösterilene gönderme yapan ve gösterilenin pratik olarak var olmasını sağlayan işleve karşılık gelmektedir. Buna göre gösteren ve gösterilen, birbirinden farklı şeylerdir. Gösterenler, gösterilenlerden bağımsız olarak algılanmaktadır. Gösterilenler de gösterenleri anlamlandırmak için kullanılan belli anlamlandırma şifrelerine göre değişebilir. Bildirimin yapısal örnekleri olarak sunulan şifreler düz anlamsal ve yan anlamsal gösterilenler, gösterge bilimsel düzlemin sınırlarını oluşturmaktadır (Eco, 1987: 96-97).

Göstergebilimde metin içindeki kelimelerin düz anlam ve yan anlamları bulunmaktadır. Düz anlam, anlamlandırmanın birinci aşamasıdır ve bu aşama, göstergenin göstereni ve gösterileni arasındaki ilişkiyi ve göstergenin dışsal gerçeklikteki göndergeyle ilişkisini açıklamaktadır (Fiske, 1996: 116). Buna göre gönderge sistemi=ideoloji, yan anlamı belirlerken, tarihsel olanı doğallaştırır. Özetle düz anlam ile anlatılmak istenen şey, anlamlandırma işine dâhil herkes tarafından aynı çıkarımlara ulaşılması durumudur. Yan anlam ise Barthes'ın anlamlandırmanın ikinci aşaması olarak gösterdiği ve göstergenin kullanıcıların duyguları, heyecanları, toplumsal ilişkiler içindeki konumları ve kültürel değerleri ile buluştuğunda meydana gelen etkileşim biçimidir (Fiske, 1996: 116).

Gönderge Sistemi ve İdeolojik Yan Anlam

İdeolojik anlam, modern mit olduğu gizlenerek verilen anlam konumunda sunulmaktadır. Bu anlamda tarihsel olarak kurulmuş insan icadı ilişkilerinin doğallaştırılması söz konusudur. Günümüz toplumunda, masalı anlatan ebeveynlerin alımlayabileceği yan anlamlar farklıdır. Söz konusu yetişkinlerin dünyası içinde çocuklar açısından da anlam değişebilir ve masal, evrensel çizgideki gelişim kadar, ideolojik yeniden üretime de hizmet edebilir. Böylesi bir yorum yapıldığında göstergeler olarak doğa (orman), aile, kadınlık (anne), erkeklik (ormancı-avcı) başlıca modern mitlerdir. Gönderge sistemi ise (otorite, ideoloji ve rıza) güçlü ve koruyucu erkeklik kavramını merkeze almaktadır. Büyüklerin sözlerine uyma zorunluluğu, otorite ve iktidar kavramları üzerinden devlet ve düzen mitlerini ön plana çıkarmaktadır. Karşı durumdaki kötülük ve ceza ise, yaptırım kavramı çerçevesinde göndergenin ögesidir.

Ataerkil sanayi toplumundan modern topluma geçişte doğal kabul edilen hiyerarşilerin durumu tartışmalı hale gelmiştir. Bu bağlamda, ideolojik yeniden üretim boyut değiştirerek, eski normları korumuş ve bunlardan çıkar üretmeyi sürdürmüştür. Evrensel bir mitin, modern çağ öncesi ataerkil tarımsal-feodal top-

lumun, sonra da kapitalist toplumun ideolojik yeniden üretimi için kullanılması olasıdır.

Sanayi toplumunun kapitalist yapısı içinde mülkiyetin yeniden üretilmesi, aile tarafından sağlanmaktadır. Aile, servetini mirası erkek çocuğa vererek, yeniden üretim sürecine katkı sağlamaktadır. Oysa ilkel toplumda yaşamın üretimi ve gizil anlamların yaşatılması önemli olmuştur. Modern toplumda erkeğe verilen bu ayrıcalık, otoritenin; yani gücün devamını sağlaması bakımından da önemlidir. Bu durum, bilişsel gelişim çerçevesinde ideolojinin yeniden üretimini sorgulamayı gerektirmektedir.

Masalda ailenin ve iktidarın yeniden üretiminin ataerkil bir çerçeveye ve ödül-ceza ikilemine uyması, anlatının ardında gizli kalan gizil anlatı kabul edilebilir. İdeolojik yeniden üretim açısından toplum içerisinde kadın, ideolojinin normlarına itaat etmekle yükümlüdür. Kadın ayrıca güvende olmak istiyorsa risk almamalı, ona öğretilen kurallar bütününe aykırı hareket etmemelidir. Kadının bağımsız hareket etme arzusu, ancak kurda; yani erkek otoriteye soru sorabilecek kadar yetkindir. Kadın, bunun dışında bir üstünlüğe sahip değildir. Öne çıkmak istediği her durumda kötü bir sonuçla karşılaşacağı öğretilen kadın, hiçbir durumda ataerkil bir toplumda erkekle eşit olamaz ve onunla savaşılamaz. Ataerkil toplumlarda kadın, büyüklere duyulan saygı gereği sorgulamadan kurda yem olabilir. Ancak diğer yandan yaşamın iyilik tarafında bulunan ormancı-avcı ise koruyucu, yardımsever olarak, kadının yanında yer alan varlık olarak görülmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kırmızı Balıklı Kız masalının sunduğu yan anlamlara bakıldığında, yaşama yeni başlayacak bireylerin içsel çatışmalarına yanıt veren evrensel bir anlatı kadar, ideolojik yeniden üretime hizmet edebilen bir işleyişin de bulunduğu görülmektedir. Evrensel yönelimlere uygun dengeli bir sosyalleşme ile ideolojik rızaya yönelmiş bir gelişim arasında masalın göreceği işlev, ebeveynlere ve çocuğun çevresinde gözlemlendiği davranış biçimine bağlıdır.

Modern toplumlar, güç ve sermaye ekseninde düzenlenmiş ilişkilere ve bu çerçevede tanımlanmış akılcı davranışa göre işlemektedir. Bilişsel gelişimin erken dönemindeki bireyler, masal dinlerken doğaüstü zengin imgelemlerle dolu bir dünyaya girmekte; ancak masal, onların gerçeklikle bağlantısı için hazırlık sağlamaktadır. Bu noktada gerçeklikle bağlantı, masalların sosyalleşmeye olan katkısını ön plana çıkarmaktadır. Anne, Kırmızı Başlıklı Kız, büyükanne, kurt ve ormancı-avcı arasında geçen diyaloglar, masalda gerçekleşen iletişimi göstermenin yanı sıra adı geçen karakterlerin aralarındaki sosyalleşmenin de bir unsuru

olarak anlaşılmaktadır. Ayrıca masaldaki karakterlerin yaşadığı ilişkiler, masalın anlatılmasıyla o masalı dinleyenlere aktarıldığı için, dinleyenler arasında zaman ve mekân engellerini aşan bir bağ yaratması bakımından önemlidir. Böylelikle aynı masalı dinleyenlerin aralarında kurdukları bağ, doğrudan sosyalleşme şeklinde gün yüzüne çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Arıcı, Ali Fuat, (2009). "Masalların Çocuk Edebiyatında Kullanımı", *Çocuk Çocuk Dergisi*, Sayı: 87, ss. 35-38.
- Arıcı, Ali Fuat, (2009). "Okulöncesi Dönemde Masalların Kullanımı", *Eğitime Bakış Dergisi*, Yıl: 7, Sayı: 20 (Nisan-Mayıs-Haziran), ss. 9-15.
- http://www.egitimbirsen.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz/148-egitimbirsen.org.tr-148.pdf (Erişim Tarihi: 15 Nisan 2015).
- Barthes, Roland, (1979). *Göstergebilim İlkeleri*, (Çeviren: Berke Vardar-Mehmet Rifat), 1. Baskı, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Beckett, Sandra L., (2002). *Recycling Red Riding Hood*. New York, NY: Routledge Inc.
- Boratav, Pertev Naili, (1997). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*, İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Chalau, Barbara (2002). *A postmodern Analysis of the Little Red Riding Hood Tale*. Lewiston, NY: Edwin Mellen Press.
- Dağtaş, Banu, (2003). *Reklamı Okumak*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Delaney, B. (2006). "Perrault's Little Red Riding Hood", *Explicator*, 64 (2), p. 70-72.
- Dundes, Alan, (1989). *Little Red Riding Hood: A Casebook*. Madison, Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Eco, Umberto, (1987). "İşlev ve Göstergebilim-Göstergebilim Açısından Mimari", *Göstergebilime Giriş* içinde, (Çeviren: Fatma Erkman), İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Emmez, Berivan Can, (2008). *Sözlü Gelenekten Modern Masala: Çocuk Edebiyatında Masal Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkbilim Anabilim Dalı, Ankara: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Enginün, İnci, (1985). "Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış", *Türk Dili Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, S. 400, ss. 187-194, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Fiske, John, (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş*, (Çeviren: Süleyman İrvan), Ankara: Ark Yayınları.
- Fox, G. (2001). Little Red Riding Hood. In V. Watson, *The Cambridge Guide to Children's Books in English* (pp. 435-436). Chambridge: Chambridge University Press.
- Gardner, Martin, (2000). *Little Red Riding Hood – Bettelheim's Analysis Summarized*. Retrieved May 15, 2015, from Studymood Research: http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m2843 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2015).
- Gezgin, İsmail, (2007). *Masalların Şifresi*, İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Karatay, Halit, (2007). "Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yaz 2007, Cilt: 5, Sayı: 3, ss. 463-475.
- Levi-Strauss, Claude, (1995). *Myth and Meaning: Cracking the Code of Culture* (Eng. Trans. and Foreword; M. Doniger). NY, New York: Schocken Books Inc.
- Marshall, Gordon, (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*, (Çeviren: Osman Akınhay-Derya Kömür-cü), Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

- Mert, Esra Lüle, (2011). "Anadili Eğitimi Öğretimi Sürecinde Çocuk Yazını Ürünlerinden Yararlanma ve Masal Türüne Yönelik Bazı Belirlemeler", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 31 (Ocak 2012/I), Cilt: 1, ss. 1-12.
- Okuroğlu, M. Selahattin, (2016). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı Kuramı: Eskişehir Okulları Ölçeğinde Bir Alan Araştırması*, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Pittman, Cheryl, (2012). "An Analysis of Little Red Riding Hood Storybooks in the de Grummond Children's Literature Collection", *SLIS Connecting*, 1 (6), Article 6.
- Propp, Viladimir, (2001). *Masalın Biçimbilimi*, (Çeviren: Mehmet Rifat-Sema Rifat), İstanbul: Om Yayınları.
- Sever, Sedat, (2003). *Çocuk ve Edebiyat*, Ankara: Kök Yayınevi.
- Şahin, Mustafa, (2011). "Masalların Çocuk Gelişimine Etkilerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi", *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 23, Sayı: 89, ss. 208-219.
- Şirin, Mustafa Ruhi, (2000). *Çocuk Edebiyatı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Türk Dil Kurumu, (2015). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.552c-d9131a6204.25818562 (Erişim Tarihi: 10 Nisan 2015).
- Türk Dil Kurumu, (2015). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.552e404c3c6428.75130634 (Erişim Tarihi: 10 Nisan 2015).